



در این موزه قرآن‌هایی از ادوار مختلف تاریخ، از سده نخست تا چهاردهم هجری، به نمایش درآمده است. این قرآن‌ها به خطوط مختلف مکی و مدنی (سبک حجازی)، کوفی اولیه، کوفی شرقی (ایرانی)، کوفی مغربی، اقلام مستدیر فراموش شده، و اقلام شش گانه (شامل محقق، ریحان، نسخ و...)، و همچنین نسخ ایرانی کتابت شده‌اند. از مهم‌ترین قرآن‌های این گنجینه می‌توان به قرآنی به سبک حجازی از سده اول هجری، قرآن‌های کوفی منسوب به ائمه اطهار علیهم السلام، قدیمی‌ترین قرآن تاریخ دار کاغذی جهان اسلام، قرآن بزرگ دوره تیموری (بزرگ‌ترین قرآن جهان اسلام)، و پرکارترین و زیباترین قرآن‌های تاریخ ایران از سده دهم و سیزدهم اشاره کرد.

بر دیوارهای موزه تک‌برگ‌هایی نصب شده که از میان «اوراق باز یافته» گنجینه رضوی انتخاب شده‌اند. اوراق باز یافته جزوهای ناقص و غیر قابل استفاده و برگ‌های جدا شده از قرآن‌های کهن بوده است که در چند دهه گذشته در حرم مطهر رضوی کشف شده است و نسبت به حفظ و نگهداری آن اقدام کردند. بسیاری از ارزنده‌ترین جزوات قرآنی کهن مجموعه آستان قدس رضوی در اصل از میان این اوراق کشف شده است.

در گزینش و چیدمان این آثار کوشش شده تا تصویری گویا از تاریخ تحول خط و تذهیب در قرآن نگاری دوران اسلامی ارائه شود. به همین سبب مبنای چیدمان آثار سیر تاریخی قرآن نگاری است که نشان می‌دهد در هر دوره چه اقلام و سبک‌هایی در کتابت قرآن رایج بوده است.

هر یک از آثار به نمایش گذاشته شده بار عایت تنوع خط، تنوع در محل کتابت (بین المللی)، جایگاه واقفان، قدمت وقف در آستان قدس رضوی، آثاری از بزرگان خط و آرایه‌های هنری در دوره‌های مختلف تاریخی و... از جمله ابراهیم سلطان، ابن طباطبائی انتخاب شده است و در معرض دید زائران بارگاه ملکوتی عالم آل محمد ﷺ قرار گرفته است.

گنجینه قرآن در آبان ماه ۱۳۴۶ خورشیدی در محل تالار تشریفات سابق در طبقه فوقانی رواق دارالزهد ابتدا با نمایش ۲۱۴ جزوه و نسخه قرآن تشکیل و بازگشایی شد. از آن زمان به علت انجام طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای در حرم مطهر امام رضا (ع)، محل ساختمان گنجینه قرآن چندین مرتبه تغییر کرد تا این که پس از جابه‌جایی‌های متعدد سرانجام در سال ۱۳۵۶ به طبقه همکف ساختمان فعلی واقع در صحن کوثر منتقل شد؛ اما به علت محدودیت فضای نمایش، تعداد معدودی از نسخه‌های قرآنی آن هم برای بازدید مهمانان خاص امکان پذیر شده بود. در سال ۱۳۶۲ به پیشنهاد تأکید رییس جمهور وقت، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، تصمیم بر آن شد تا امکان بازدید عموم مردم از گنجینه نسخه‌های خطی قرآن، مرقعات و آثار هنری هنرمندان فراهم آید. از این رو در بیست و دوم بهمن سال ۱۳۶۴ ساختمان گنجینه در محل فعلی ساختمان شماره ۳ به عنوان نخستین گنجینه تخصصی برای نمایش نسخه‌های خطی قرآن مرقعات و آثار هنری هنرمندان بازگشایی شد.

تصمیمی مهم برای نمایش نسخ قرآنی

از بهمن ماه ۱۴۰۲ به منظور رعایت اصول حفاظتی، از جمله: گذراندن دوره استراحت و مرمت و بازآفرینی برخی نسخ در حال نمایش و همچنین فراهم کردن زمینه‌هایی برای نمایش آثار نفیسی که در سالیان گذشته به گنجینه رضوی افزوده شده است، پیشنهاد جابجایی نسخ قرآنی موجود با نسخ کمتر دیده شده مطرح شد. پس از انجام بررسی‌های لازم و شناسایی نسخ قرآنی نفیس توسط کارشناسان؛ این آثار نفیس از مخازن آستان قدس رضوی انتخاب و در محل گنجینه قرآن جانمایی شد تا عموم مجاوران و زائران به تماشای آن بیایند. پیش‌بینی شده است تا در آینده‌ای نزدیک، با حضور تولیت معزز آستان قدس رضوی و مدیران استانی و کشوری گنجینه قرآن و نفایس با آثار بازآفرینی و جانمایی شده جدید افتتاح شود.

پیش‌بینی شده است تا در آینده‌ای نزدیک، با حضور تولیت معزز آستان قدس رضوی و مدیران استانی و کشوری گنجینه قرآن و نفایس با آثار بازآفرینی و جانمایی شده جدید افتتاح شود